

Valtioneuvostolle

Syyskuu 2019

Alueellisesta kuljetustuesta tulee tehdä pysyvä tukimuoto - kuljetustuen tulee kasvaa ja kehittyä muuttuvia olosuhteita vastaavaksi

Valtioneuvoston asetusta (1030/2018) alueellisesta kuljetustuesta sovelletaan kuljetuksiin, jotka alkavat vuosien 2018 ja 2019 aikana. Alueellinen kuljetustuki on harkinnanvarainen valtionavustus ja sitä on maksettu vuosittain noin 250 pienelle ja keskiuurelle yritykselle tavoitteena alentaa syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia lisäkustannuksia ja siten ylläpitää ja lisätä yritystoimintaa näillä alueilla. Kuljetustuen määrä oli valtion vuoden 2018 tilinpäätöksessä 5 M€ ja on kuluvan vuoden talousarviossa 6 M€.

Valtion talousarvioesityksessä 2020 (elokuu 2019) momentille 32.50.44 on varattu 6 M€:n määräraha, joka tarkoittaa määrärahan tason säilymistä vuoden 2019 tasolla.

Alueellisesta kuljetustuesta pysyvä tukimuoto

Syrjäisillä ja harvaan asutuilla alueilla sijaitseva paikallisia raaka-aineita jalostava teollisuus on alueiden perus- ja vientiteollisuutta ja sillä on raaka-ainetuotantoketjujen kautta merkittävät välilliset työllisyysvaikutukset. Näiden alueiden kehittymistä rajoittavat pitkät etäisyydet, heikko saavutettavuus ja liikenneverkon, erityisesti tieverkko, heikko kunto.

Päätös pysyvistä alueellisesta kuljetustuesta antaisi selkeän viestin siitä, että pitkien kulkyhteyksien päässä oleva jalostettuja tuotteita valmistava teollisuus nähdään tulevaisuudessaakin tärkeänä alueiden taloudellisena moottorina. Epävarmuus alueellisen kuljetustuen pysyvyydestä luon selkeitä haasteita yritysten pitkäjänteiselle investointien suunnittelulle ja työvoiman kehittämiselle.

Alueellisen kuljetustuen tulee kasvaa ja kehittyä muuttuvia olosuhteita vastaavaksi – kuljetusten ympäristöystävällisyys on tärkeää tulevaisuudessa

Työ- ja elinkeinoministeriön lokakuussa 2018 asettama alueellisen kuljetustuen kehittämistä koskevan työryhmän raportti (2019:5) valmistui 29.1.2019. Työryhmän toimeksiantona oli kartoittaa ja valmistella kuljetustuen kehittämisvaihtoehtoja maakuntauudistukseen valmistauduttaessa.

Työryhmä toteaa raportissaan, että kokonaisuutena tarkastellen nykymuotoinen kuljetustuki on toimiva ja tarkoituksenmukainen tukijärjestelmä, jonka peruslähtökohtien pohjalta tukea voidaan edelleen kehittää. Työryhmä on nostanut kuljetustuen kehittämiseksi ja sen vaikuttavuuden parantamiseksi esiin eräitä selvitys- ja uudistustarpeita.

Alueellisen kuljetustuen määrä on Suomessa alhainen verrattuna Ruotsiin. Suomalaiset yritykset ovat joutuneet varsinkin puutavara- ja puutuoteteollisuudessa eriarvoiseen asemaan ruotsalaisten kilpailijoiden kanssa. Kuljetustuen määrän asteittaisella korottamisella voitaisiin edistää syrjäisillä ja harvaan asutuilla alueilla sijaitsevan teollisuuden kehittymistä ja uusien yritysten syntymistä. Kuljetustuen myöntämisessä nykyisin sovellettava yrityskokoon yläraja tulee poistaa.

Tulevaisuudessa alueellisen kuljetustuen perusteiden tulisi edistää ympäristöystävällisiä ja vähähiilisiä kuljetusratkaisuja, kuten vesi- ja rautatiekuljetuksia. Maantiekuljetuksissa tulisi lisätä ympäristöystävällisten polttoaineiden käyttöä. Sisävesiliikenne on ympäristöystävällinen kuljetusmuoto ja Saimaan kanavan kautta on käytössä merikuljetusreitti ulkomaille kansainvälisille markkinoille. Nykyisessä valtioneuvoston asetuksessa on säädetty tuen

myöntämisestä rautatie- ja autokuljetuksille sekä vesikuljetuksille, jos jalostuspaikka sijaitsee saarella, jonne ei ole kiinteää tieyhteyttä. Tuen myöntämisen edellytyksiin tulisi lisätä kuljetustuen myöntämisen mahdollisuus myös Saimaan vesistöalueella tapahtuviin vesikuljetuksiin. Saimaan alueella satamatoimintojen tuki tulisi olla suurempi kuin Pohjanlahden satamissa alueen erityisolosuhteista (pitkät luotsausmatkat, kanavamaksut, kanavaliikenteen hitaus ja rajamuodollisuuksien kesto) johtuen.

Allekirjoittajatahojen kannanotto:

Esitämme, että valtioneuvosto ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin alueellisen kuljetustuen pysyvyyden varmistamiseksi ja käynnistää toimenpiteet kuljetustuen kehittämiseksi ja sen vaikuttavuuden parantamiseksi.

Tuemme alueellisen kuljetustuen uudistamista ja tässä yhteydessä tarvittavien lisäselvitysten laatimista. Kuljetustukea tulee lähtökohtaisesti kehittää aiempien tuen peruslähtökohtien pohjalta ja ottaa erityisesti huomioon ympäristöystävällisten ja vähähiilisten kuljetusmuotojen edistäminen.

Kuljetustuen myöntämisen edellytyksiin tulee lisätä tuen mahdollisuus Saimaan alueella tapahtuviin vesikuljetuksiin. Saimaan alueelle tulee säätää yhtenäinen kuljetustuki ja ottaa huomioon tuen määrää korottavana Saimaan vesistöalueen erityisolosuhteet.

Alueellisen kuljetustuen määrää tulee asteittain lisätä ja tavoitteena tulee olla sen nostaminen pitkällä aikavälillä pohjoismaiselle tasolle.

Etelä-Savon
maakuntaliitto
maakuntajohtaja
Pentti Mäkinen

Kainuun liitto
maakuntajohtaja
Pentti Malinen

Keski-Pohjanmaan liitto
maakuntajohtaja
Jyrki Kaiponen

Lapin liitto
maakuntajohtaja
Mika Riipi

Pohjois-Karjalan
maakuntaliitto
maakuntajohtaja
Risto Poutiainen

Pohjois-Pohjanmaan liitto
maakuntajohtaja
Pauli Harju

Pohjois-Savon liitto
maakuntajohtaja
Marko Korhonen

Etelä-Savon
kauppakamari
toimitusjohtaja
Teppo Leinonen

Kuopion alueen
kauppakamari
toimitusjohtaja
Silja Huhtiniemi

Lapin kauppakamari
toimitusjohtaja
Timo Rautajoki

Oulun kauppakamari
toimitusjohtaja
Jari Tuovinen

Pohjois-Karjalan
kauppakamari
toimitusjohtaja
Matti Vuojärvi

Aika ja paikka: Mikkele 20.9.2019

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'T' followed by a long horizontal stroke that curves upwards at the end.

Teppo Leinonen
toimitusjohtaja
Etelä-Savon kauppakamari